

Chapter: 6 to 10 & 4 to 6

प्र.1. (अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून पुढील विधाने पूर्ण लिहा. (3)

- 1) १९४८ मध्ये या हेतूने भारतीय औद्योगिक वित्त महामंडळाची स्थापना करण्यात आली.
अ. औद्योगिक क्षेत्राचा अधिक विकास व्हावा.
ब. औद्योगिक प्रकल्पांना दीर्घ मुदतीचे कर्ज उपलब्ध करून देणे.
क. रोजगार निर्मित व्हावी.
ड. तयार मालाची गुणवत्ता निश्चिती व्हावी.
- 2) DRDO चे पूर्ण रूप सांगा.
अ. संरक्षण संशोधन आणि विकास संस्था
ब. संरक्षण संशोधन आणि विकसनशील संस्था
क. संरक्षण रिमोट आणि विकास संस्था
- 3) प्राचीन व मध्ययुगीन काळात ही माणसाची एक महत्वाची ओळख होती.
अ. धर्म ब. जात क. पंथ ड. समाज

(ब) पुढीलपैकी प्रत्येक गटातील चुकीची जोडी ओळखून लिहा. (3)

- 1)

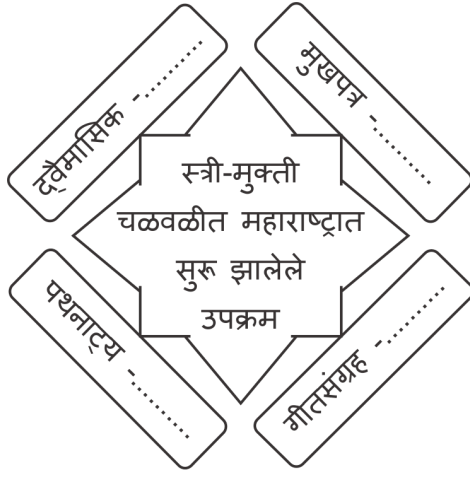
i.	जंगल जपण्याचे काम - राज्य शासन, केंद्र शासन व स्थानिक लोक करतात.
ii.	शेतीविषयक सुधारणांसाठी प्रशिक्षण भेटी व शेतकरी मेळावे आयोजन - पंचायत समिती.
iii.	राज्यातील सायकलीचे उत्पादन - पंजाब आणि लुधियाना.
iv.	चर्मोद्योग - निर्याताभिमुख उद्योग.
- 2)

i.	१९७४ - सागरसम्राट
ii.	तेलविहीरी - ८५००
iii.	नैसर्गिक वायू - ३३ विहिरी
iv.	देशाच्या तेलाच्या एकूण गरजेपैकी - १५ टक्के
- 3)

i.	डॉ. एन. गोपीनाथ - ओपन हार्ट शस्त्रक्रिया
ii.	रामचंद्र शर्मा - कुशल कारागीर
iii.	डॉ. सुभाष मुखोपाध्याय - टेस्ट ट्युब बेबी
iv.	डॉ. मोहन राव - पोलिओ

प्र.2 (अ) दिलेली सूचनांप्रमाणे कृती करा. (कोणतीही दोन) (4)

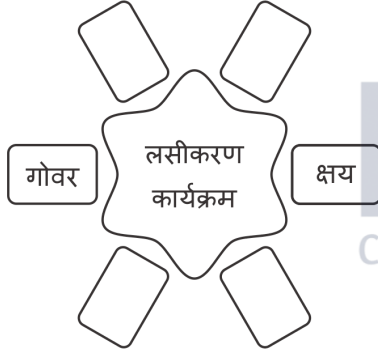
1)

2)

3)

Prism
Colours of your Dreams

(ब) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणतीही दोन)

(4)

- 1) भारतीयांना भाष्यांचा बोलीभाषा जपणे का आवश्यक आहे.
- 2) पिनकोड
- 3) चिपको आंदोलनाची थोडक्यात माहिती लिहा.

प्र.3 पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (कोणतीही दोन)

(4)

- 1) भारताने अणुचाचणी घेण्याचा निर्णय घेतला.
- 2) भारत बहुभाषिक राज्य आहे.
- 3) १९८४ मध्ये हुंडाबंदी सुधारणा कायदा करण्यात आला.
- 4) हस्तशिल्प उद्योगाची भरभराट झाली आहे.

प्र.4 पुढील उतारा वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(4)

प्र.4

ऑईल अँड नॅचरल गॅस कमिशन (ओएनजीसी):
खनिज तेल व नैसर्गिक वायूच्या साठ्यांचा शोध घेणे, त्यांचे उत्पादन वाढवणे यांसाठी १९५६ मध्ये

(4)

खनिज तेल व नैसर्गिक वायू आयोग म्हणजेच 'ऑईल अँड नॅचरल गॅस कमिशन' (ओएनजीसी) ची स्थापना झाली. आसाम राज्यातील दिग्बोईनंतर गुजरातमधील अंकलेश्वर परिसरात खनिज तेल साठे सापडले. पुढे गुजरातमधील खंभायतच्या आखातात खनिजतेल व नैसर्गिक वायूचे साठे सापडले. खनिज तेल व नैसर्गिक वायू आयोगाने (ओएनजीसी) १९७४ मध्ये 'सागरसम्राट' या ड्रीलशीपद्वारे (सागरी छिद्रणयंत्र) 'बॉम्बे हाय' परिसरात रशियन संशोधकांच्या मदतीने तेलविहीर खोदण्यास प्रारंभ केला. येथे १९७५ पासून खनिज तेल व नैसर्गिक वायू मिळण्यास सुरुवात झाली. पुढे या भागात ८५०० पेक्षा जास्त तेलविहिरी व नैसर्गिक वायूच्या ३३ विहिरी खणण्यात आल्या. यामुळे भारतातील खनिज तेलाच्या एकूण उत्पादनात या क्षेत्राचा वाटा ३८ टक्क्यांपर्यंत पोहचला, तर देशाच्या खनिज तेलाच्या एकूण गरजेपैकी १४ टक्के गरज या क्षेत्रामुळे पूर्ण झाली.

- खनिज तेल व नैसर्गिक वायू कोणत्या ठिकाणी सापडले?
- ओएनजीसी (ONGC) चे पूर्ण रूप लिहा.
- भारतात नैसर्गिक वायूचा वापर का वाढला तुमच्या शब्दांत लिहा.

प्र.५ पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन)

(6)

- शेती व्यवसायाला प्रोत्साहन मिळावे म्हणून शासन कोणते प्रयत्न करते ?
- क्षेपणास्त्र विकासावर टिप लिहा.
- 'दूरदर्शन' या माध्यमात कोणते बदल झाले आहेत.
- ग्रामीण विकासासंदर्भात कोणती आव्हाने आहेत?

राज्यशास्त्र

प्र.६ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय लिहा.

(2)

- मध्ये संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेत मानवी हक्काचा जाहीरनामा बहुमताने मान्य करण्यात आला.
अ. ९ डिसेंबर १९४८ ब. १० डिसेंबर १९४८
क. ११ डिसेंबर १९४८ ड. २ डिसेंबर १९४८
- भारताशी आंतरराष्ट्रीय सरहद्द खुली असणारा देश
अ. पाकिस्तान ब. बांग्लादेश क. नेपाळ ड. म्यानमार

प्र.७ पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणत्याही दोन)

(4)

- चीनने सुरक्षा परिषदेत नकाराधिकारचा वापर करूनही ठराव संमत होऊ शकतो.
- निर्वासितांना आश्रय देण्यास राष्ट्रे सहज तयार होतात.
- भारत आणि मालदीव यांच्यातील संबंध सुरुवातीपासूनच मैत्रीपूर्ण आहेत.

प्र.८ (अ) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतीही एक)

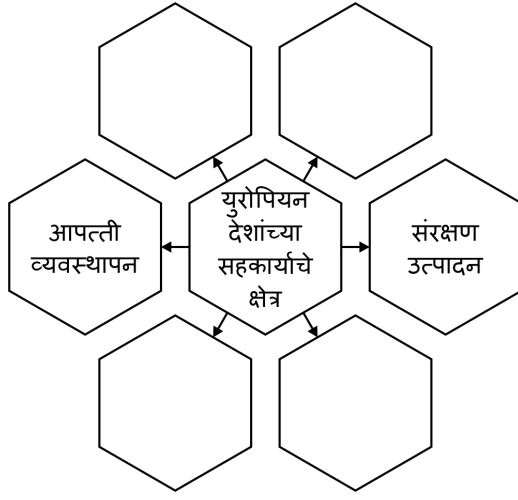
(2)

- काही मुद्दे येथे राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय दोन प्रकारच्या गटात वर्गीकृत केले आहेत.
- दक्षिण आशियाई देशांचे समान हितसंबंध कोणते आहेत ?

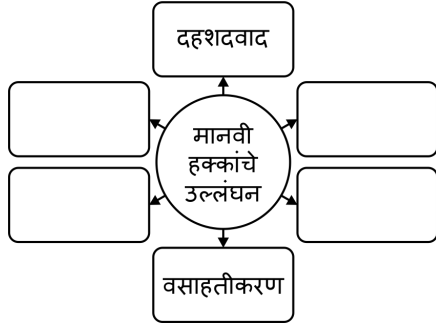
(ब) दिलेली संकल्पनाचित्रे पूर्ण करा. (कोणतीही एक)

(2)

1)

2)

प्र.9 पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही एक)

(2)

1) स्टॉकहोम हवामान परिषदेसाठी कोणते मुद्दे चर्चेचे आहेत ?

2) संयुक्त राष्ट्रांच्या स्थापनेचा कालक्रम पुढील कालरेषेवर दाखवा.

